

Correctievoorschrift HAVO

2012

tijdvak 1

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 50 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 *Tekst met vragen*

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale

oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk *volledig goed* is en dat *strikt, dus zonder enige overschrijding*, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de *in de opdracht gevraagde* informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen scorepunten te worden toegekend.

- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent. Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde.

Deze aftrekgeregeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor *interpunctie*:

1 fout of 2 fouten - 0

3 of meer fouten - 1

voor fouten tegen de regels voor de *overige categorieën*:

1 fout of 2 fouten - 1

3 of 4 fouten - 2

5 of 6 fouten - 3

7 of meer fouten - 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje) van 2005.

Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 De misdaadparadox

1	B	
2	C	
3	maximumscore 1
alinea 3	
4	maximumscore 1
alinea 5	
5	maximumscore 1
alinea 11	
6	maximumscore 3 • Vroeger was de dader het uitgangspunt / De dader is niet langer (alleen) het uitgangspunt• Vroeger was er weinig aandacht voor slachtoffers van criminaliteit / Er is tegenwoordig ook aandacht voor slachtoffers van criminaliteit / Nu hebben slachtoffers spreekrecht in de rechtszaal• een volledig goed antwoord, niet langer dan 20 woorden	1
1
1
7	maximumscore 3 • (In tekstfragment 1 wordt gesproken over) de dader als een zondaar (die moest worden genezen) of slachtoffer• (In 'De misdaadparadox' gaat het om) een dader die (opgepakt en) gestraft of behandeld moest worden• een volledig goed antwoord, niet langer dan 30 woorden	1
1
1

Vraag	Antwoord	Scores
8	<p>maximumscore 2</p> <p>“Zo schieten slachtofferenquêtes op een belangrijk punt tekort: allochtonen en jongeren doen er minder vaak aan mee.” (regels 128-131)</p> <p>indien één van de volgende citaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Een groot deel van de criminaliteit komt in geen enkele statistiek terecht, doordat mensen denken dat het geen zin heeft aangifte te doen.” (regels 133-136) – “Die is voor iedereen anders en speelt dus een rol bij de interpretatie van informatie uit slachtofferenquêtes.” (regels 150-153) 	1
9	C	
10	D	
11	A	
12	B	
13	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • een stijgend aantal meldingen van geweld • stijging jeugdcriminaliteit 	1 1
14	<p>maximumscore 3</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kattenkwaad/relatief normaal gedrag van jongeren wordt nu vaker bij de politie aangegeven • Daardoor stijgen de cijfers voor jeugdcriminaliteit • een volledig goed antwoord, niet langer dan 20 woorden 	1 1 1
15	A	
16	<p>maximumscore 4</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstfragment 2 stelt dat jeugdcriminaliteit niet toeneemt • In alinea 12-13 wordt gesteld dat er meer aangiftes zijn van jeugdcriminaliteit, maar veel van de aangiftes zijn voor dingen die nauwelijks als criminaliteit kunnen worden aangemerkt • (Dus) volgens beide teksten zijn jongeren niet (echt) criminelere dan vroeger • een volledig goed antwoord, niet langer dan 45 woorden 	1 1 1 1
17	D	
18	D	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 A

20 A

Tekst 2 Bambi en het aah-gevoel

In een goede samenvatting (maximumscore 19 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

21.1 maximumscore 1

(omschrijving 'aah'-gevoel)

- meevoelen met (lot van) dier / zielig vinden van dier (dat pijn heeft) 1

21.2 maximumscore 3

(verhouding mens-dier in de oudheid en verschil)

- vroegere opvatting / opvatting in oudheid 1
- suprematie mens over dier / dier als lagere soort gezien 1
- belangrijk verschil: mens kan denken / heeft begrip van de wereld, dier niet 1

21.3 maximumscore 2

(ontwikkelingen met betrekking tot het dier)

- vanaf zeventiende eeuw / tijdens (zeventiende-eeuwse) verlichting en (achttiende-eeuwse) romantiek 1
- ontdekking van fysieke gelijkenis van mens en dier 1

21.4 maximumscore 3

(vervolg ontwikkelingen met betrekking tot het dier)

- daardoor 1
- serieus nemen van het gevoel bij dier 1
- tornen aan de (heersende) opvatting van de suprematie van mens over het dier 1

21.5 maximumscore 3

(kritiek op denken en herwaardering van het dier)

- het denken leidt tot onbehaaglijk voelen / tot vervreemding van lichaam en natuur / tot (dwingelandij van 'hogere cultuur') met schaamte- en schuldgevoelens / tot onvrijheid van de mens 1
- dier is gevrijwaard van opgelegde normen en waarden / dier (in natuur) is vrij/spontaan/schaamteloos/authentiek/puur 1
- aandacht voor (natuurlijke) rechten voor het dier 1

Vraag	Antwoord	Scores
21.6 maximumscore 2	<i>(houding die samenging met herwaardering dier)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> dier in bescherming genomen vanwege symboolfunctie/symbolische waarde voor mens 	1 1
21.7 maximumscore 2	<i>(ontwikkeling mens-dier afgeleid uit twee twintigste-eeuwse uitbeeldingen Bambi)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> aanvankelijk / in jaren twintig / aan het begin van twintigste eeuw / in het boek Bambi/hertje/dier staat symbool voor opgejaagde (Joodse) mens 	1 1
21.8 maximumscore 2	<i>(vervolg ontwikkeling mens-dier afgeleid uit twee twintigste-eeuwse uitbeeldingen Bambi)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> later / vanaf jaren veertig / als Bambi door Disney is verfilmd / in de film Bambi/hertje/dier als filmfiguur / staat symbool voor betrokkenheid van mens bij dier om dier zelf / menselijk meevoelen met lijden dier / gedeelde gevoelens mens en dier 	1 1
21.9 maximumscore 1	<i>(effect)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> (door de film Bambi te zien) ontwikkelen (bij het kind) van 'aah'-gevoel / ontstaan besef van gevoel dier / lijden dier 	1
21.a Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting	Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten. Zie de Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21.b Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting

Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten.

Schematisch:

201 - 220: 0 scorepunten aftrek;

221 - 225: 2 scorepunten aftrek;

226 - 230: 4 scorepunten aftrek;

231 - 235: 6 scorepunten aftrek;

236 - 240: 8 scorepunten aftrek;

etcetera, tot een maximale aftrek van 16 scorepunten.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 29 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

tekst 1 Jan Meeus en Merel Thie, NRC Handelsblad, 14 november 2009

tekst 2 Erno Eskens, Filosofie Magazine 3, 2009

tekstfragment 1 P. Giesen, de Volkskrant, 16 januari 2010

tekstfragment 2 Menno van Dongen, de Volkskrant, 17 december 2009